

No: 1386 – Mahreç İşareti

DİYARBAKIR HASIR BİLEZİĞİ

Tescil Ettiren

DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 31.03.2021 tarihinden itibaren korunmak üzere 13.06.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1386
Tescil Tarihi	: 13.06.2023
Başvuru No	: C2021/000153
Başvuru Tarihi	: 31.03.2021
Coğrafi İşaretin Adı	: Diyarbakır Hasır Bileziği
Ürün / Ürün Grubu	: Bilezik / Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Yenişehir Mah. Dr. Yusuf Azizoğlu Cad. No:2 Yenişehir DİYARBAKIR
Coğrafi Sınır	: Diyarbakır ili
Kullanım Biçimi	: Diyarbakır Hasır Bileziği ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Diyarbakır Hasır Bileziği ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Diyarbakır Hasır Bileziği; 18, 22 ve 24 ayardaki 90 mikron altın teller kullanılarak Diyarbakır ilinde üretilen sık dokumalı hasır bileziktir. Tamamıyla el işçiliği ile üretilir.

Diyarbakır Hasır Bileziği 180-200 adet parçadan oluşur. Kaynaksız ve iç içe geçmeli şekildedir. Bileziklerde güneş ve gül motifleri kullanılır. Motiflerin üzerindeki desen çizgileri belirgin ve keskindir.

Diyarbakır Hasır Bileziğinin anahtar kısmı kare dişlerden oluşur. Hasırın marka denilen kısmı gül şeklinde olup 3 parça halinde hasıra monte edilir. El işçiliği olan ürünün tasarımında herhangi bir deformasyon olmadan uzun yıllar kullanılabilir.

Diyarbakır Hasır Bileziğinin geçmişi eskiye dayanır. Diyarbakır ilinin el sanatı ürünleri içinde önemli bir yere sahiptir. Üretimi, özellikle hasır dövme işlemi bakımından ustalık becerisi gerektirir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Diyarbakır Hasır Bileziği uluslararası standartlarda saf altın değeri kabul edilen 1000 milyem değerindeki 24 ayar, 916 milyem değerindeki 22 ayar ve 750 milyem değerindeki 18 ayar altın kullanılarak yapılır. Bunun için ölçüm cihazı ile saflık derecesi ölçümü yapıp sertifikalandırılır veya üretimde kullanılacak altınlar, sertifikalı olarak temin edilir.

İşlenmeye hazır külçe altın veya hurda altınlar, eritme ocağında yaklaşık 1100°C sıcaklıkta 10-20 dakika potada eritilir ve çubuk şeklini alması için kalıba dökülür. Soğuyan altın çubuklar tel makinasından çekilip tel haline getirilerek balmumuna yatırılır. İncelmesi için birkaç kez haddelenerek çekilip 90 mikron yapılır. Bu süreçte asite batırılır ve tekrar ısıtılır. Tam emin olmak için mikrometre ile telin 90 mikrona geldiği tespit edilir. Bu ölçülendirmeden sonra yapılmak istenen boyut ve ağırlıktaki hasır için yapılmış malafalara dolandırılır. Yeteri miktarda yuvarlanan altınlar malafadan çıkarılıp bir keski yardımıyla kesilir.

Bilezik hasırı istenen boyutlara ve ağırlığa göre 180 veya 200 parça dörtgen kesilmiş teller, marka ve anahtarın oluşturduğu parçadaki tellerden başlık kurulur ve altın teller, elle tek tek örülür. Bu işlem hasırın boyutuna ve ağırlığına göre 3-5 saat sürer. Örülen hasırda kabaran kısımlar varsa, çekiç ve örs ile dövülerek düzeltilir. Dövme işleminin, hasıra zarar vermemesi için dikkatlice yapılması gerekir ve ustalık becerisi gerektirir. Düzeltme işleminden sonra, marka denilen gül kısmı oluşturulur. Keski ve benzeri kuyumculuk el aletleri marifetiyle marka denilen parça hasırın boyutlarına uygun genişlikte iki parça halinde kesilir. Kesilen marka mengeneye sıkıştırılarak kenarları eğe ile oyulur gül veya güneş motifi verilerek hasıra monte edilir.

Hasırın anahtar kısmı; kare dişlerden dişlerin kaynama çubuklarından ve bir adet kilit telinden meydana gelir. Bu kısım marka denilen güneş veya gül motifinin montajından hemen sonra takılır.

Hasırın zincirinin monte edilmesi için hasırın iki ucuna birer adet küçük halka kaynatılır. Tüm parçaları birleştirilen hasır, bilezik ölçüsüne uygun biçimde yuvarlanır. Bilezik üzerindeki malzeme kalıntıları temizlenir. Bu işleme tesviye denir. Tesviye edilen bilezik, hidroflorik asidin içinde 19,5 derecede kaynatılarak kir ve siyahlıklardan arındırılır. Üzerindeki pürüzlerin giderilmesi için zımparalama makinası ile zımparalanır ve cilalama makinesi ile cilalanarak parlatılır.

Zincir hasıra kaynatılır ve altın suyuna batırılır. Bu işlem ile tamamlanarak Diyarbakır Hasır Bileziği satışa hazır hale gelir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Diyarbakır Hasır Bileziğinin geçmişi eskiye dayanır. Diyarbakır ilinin el sanatı ürünleri içerisinde önemli bir yere sahiptir. Üretimi, özellikle hasır dövme işlemi bakımından ustalık becerisi gerektirir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Diyarbakır Hasır Bileziğinin tüm üretim aşamaları, belirtilen coğrafi sınırdaki gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasının koordinasyonunda; Diyarbakır Kuyumcular ve Sarraflar Odasından, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinden ve Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasından bu konuda uzman birer kişinin katılımıyla 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından yapılır. Denetimler düzenli olarak yılda bir defa, ayrıca gerekli görülmesi ve şikâyet halinde ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetim mercii tarafından; üretimde kullanılan malzemelerin uygunluğu; üretim metoduna uygunluk; ürünün, özellikle parça sayısı ve motif şekli olmak üzere özelliklerinin uygunluğu ile Diyarbakır Hasır Bileziği ibaresinin ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.